

- Uvod
- Depresivni oblik reaktivne psihoze • Reaktivna psihotična uzbuđenost
- Reaktivna psihotična konfuznost • Akutna paranoidna reakcija
- Prognoza

Uvod

Ova dijagnostička kategorija rezervisana je za psihoze izazvane u velikoj meri ili gotovo u potpunosti skorašnjim djelovanjem nekog izrazito nepovoljnog spoljnog činioca, to jest psihičkog traumatskog doživljaja. Karakteristika je njihova da se razvijaju neposredno poslije takvih događaja i da traju ograničeno vrijeme, tj. da im je prognoza dobra. U ovu dijagnostičku kategoriju ne uključuju se mnoge, ranije nabrojane psihoze, kod kojih faktori psihosocijalne prirode imaju, takođe, izvjestan, ali ne i presudan značaj u etiologiji.

Depresivni oblik reaktivne psihoze

Depresivni oblik reaktivne psihoze (*Depressio reactiva*) izazvan je ozbiljnom traumom kao što je gubitak bliske osobe, razočaranje u ljubavi ili neka druga teška stresna situacija. I, normalno, poslije takvih događaja razvija se izražen emocionalni poremećaj u vidu tuge ili žalosti. Tuga, odnosno žalost je po svom intenzitetu trajanja u skladu sa događajem koji ju je izazvao. Ova normalna emocionalna reakcija je po trajanju samoograničena. Poslije izvjesnog vremena žalost gubi od intenziteta i povlači se. U nekim slučajevima, međutim, žalost traje duže, a njen intenzitet može čak vremenom i da se pojača. Tako reakcija žalosti, preko stanja žalosti može da se pretvori u psihotičnu reaktivnu depresiju. Očigledan uzrok ove depresije, to jest patološke žalosti postoji. Žalost je patološka zato što je po intenzitetu i trajanju neuobičajena.

Klinička slika ove reaktivne psihoze umnogome odgovara onome što se sreće kod depresije iz kruga manično-depresivne psihoze. Patološka neraspoloženje je osnovni simptom, a oko njega se nižu drugi psihički i somatski simptomi i znaci. Jedna od karakterističnih razlika je u tome što su varijacije u izraženosti simptoma u toku dana ovde manje nego kod depresivne faze manično-depresivne psihoze. Sumanute ideje mogu i ovde da se nađu, ali one su razumljivije i tiču se događaja koji je depresiju izazvao. Rizik od samoubistva je i ovde visok.

Reaktivna psihotična depresija traje nekoliko nedelja i rijede nekoliko meseci. Prolazi spontano.

U ovu dijagnostičku kategoriju ne treba ubrajati depresivne psihoze izazvane tjelesnim oboljenjima, operativnim zahvatom, poslije porođaja i sl.

Reaktivna psihotična uzbuđenost

Klinička slika odgovara psihomotornom uzbuđenju koje se vidi u maničnoj fazi manično-depresivne psihoze, ali je očigledno izazvana emocionalnim stresom. Ova psihotična reakcija prolazi za nekoliko nedelja ili mjeseci.

Ovde se ne uključuje psihotično uzbuđenje izazvano tjelesnim obolenjem, odnosno oštećenjem.

Reaktivna psihotična konfuznost

Psihoza izazvana očiglednom emocionalnom traumom koja se karakteriše pomućenjem svesti, dezorijentacijom (mada manjom nego kod zbunjenosti organskog porijekla), smanjenom mogućnošću shvatanja i često pojačanom psihomotornom aktivnošću, koja može ići do agitacije. Ove reakcije nazivaju se još i psihogenim sumračnim stanjem.

Prognoza je kao i kod drugih reaktivnih psihoza dobra. Simptomi se spontano poslije izvjesnog vremena povlače.

Akutna paranoidna reakcija

Reaktivna psihoza koja se razvija posle neke teške emocionalne traume ili iznenadne promjene uslova života. Paranoidne reakcije stranaca, gluhih i zatvorenika svrstavaju se, takođe, ovde.

Kliničkom slikom dominiraju sumanute ideje proganjanja. Bolesnik je ubijeđen da ga prate, špijuniraju, proveravaju, da se dogovaraju kako da mu naškode i sl. Ove sumanute ideje koje se iznenada poslije traumatskog događaja javljaju dovode i do upadljivih promjena u ponašanju. Bolesnik ispoljava nepovjerljivo, podozrivo, sumnjičavo, zabrinuto, uplašeno, a u nekim slučajevima i agresivno ponašanje. Povlači se i zatvara u sebe, a preduzima i druge mjere da bi se obezbijedio. U stanju izraženog straha može da dođe do afektivnog suženja svijesti kada je i sposobnost logičnog rasuđivanja ograničena.

Prognoza

Prognoza je dobra. Psihoza se spontano povlači za nedelju dana. Psihički i fizički zamor, tj. iscrpljenost, pogoduju razvoju ove psihoze.